

**POSTUPAK PROVERAVANJA I
SERTIFIKACIJE OH&S-a**

Dokument	JC. U-22-06
Izdanje	02
Strana	1 od 16

**POSTUPAK PROVERAVANJA I SERTIFIKACIJE OH&S
SISTEMA MENADŽMENTA**

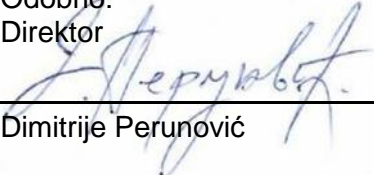
JC.U-22-06

Izradio:

Marijana Vuković, mast. analit. zžs.

Odobrio:
Direktor

Dimitrije Perunović

Bar, jul 2021. godine

Izdanje 02

S A D R Ž A J

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMENE	3
2. DEFINICIJE I SKRAĆENICE	3
2.1. Definicije.....	3
2.2. Skraćenice.....	3
3. REFERENTNA DOKUMENTA	3
4. OPIS POSTUPKA	4
4.1. Ugovaranje proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta	4
4.2. Planiranje realizacije proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta	5
4.2.1. Određivanje broja proveravač-dana	5
4.3. Sprovođenje inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta	6
4.3.1. Sprovođenje prve faze inicijalne provere.....	6
4.3.2. Sprovođenje druge faze inicijalne provere	8
4.4. Odlučivanje o sertifikaciji OH&S sistema menadžmenta	11
4.5. Sprovođenje redovnih nadzornih provera OH&S sistema menadžmenta ...	11
4.6. Posebne provere OH&S sistema menadžmenta	12
4.7. Resertifikaciona provera OH&S sistema menadžmenta.....	13
4.8. Evaluacija usklađenosti organizacije sa zakonskim zahtevima	13
5. ZAPISI	14
6. PRILOZI.....	14
6.1. Prilog 1 – Kriterijumi za određivanje kategorije kompleksnosti OH&S rizika	14

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMENE

Predmet ovog uputstva je opis celokupnog postupka proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta u organizaciji JUGOINSPEKT CONTROL – Poslovna jedinica za sertifikaciju (u daljem tekstu PJ Sertifikacija). Ovo uputstvo se primenjuje i tokom postupka proveravanja i sertifikacije integrisanih sistema menadžmenta, kada je jedan od sistema koji se proverava i sertifikuje i OH&S sistem menadžmenta (u skladu sa procedurom JC.P-28-01 *Proveravanje i sertifikacija integrisanih sistema menadžmenta*). Ovo uputstvo ukratko opisuje sledeće aktivnosti:

- ugovaranje proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta;
- planiranje realizacije proveravanja OH&S sistema menadžmenta;
- sprovođenje prve faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta;
- sprovođenje druge faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta;
- odlučivanje o sertifikaciji OH&S sistema menadžmenta;
- sprovođenje redovnih nadzornih provera OH&S sistema menadžmenta;
- sprovođenje posebnih provera OH&S sistema menadžmenta;
- sprovođenje resertifikacione provere OH&S sistema menadžmenta.

Ovu proceduru mora da zna svo osoblje koje učestvuje u proveravanju i sertifikaciji OH&S sistema menadžmenta.

2. DEFINICIJE I SKRAĆENICE

2.1. Definicije

Usklađenost sa zakonom - ovaj termin znači:

- da su zakonski zahtevi ispunjeni;
- da rok za sprovođenje korektivnih mera koje je propisao nadležni organ još uvek nije istekao;
- da je nadležni organ dao pisano odobrenje za odstupanje od relevantnog propisa;
- da organizacija poseduje znanja i da je informisana o zakonskim propisima i nadležnostima u vezi sa OH&S rizicima.

2.2. Skraćenice

OH&S – sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu;

3. REFERENTNA DOKUMENTA

Najnovija izdanja sledećih dokumenata sadrže odredbe koje čine i odredbe ovog uputstva.

- Poslovnik o kvalitetu PJ Sertifikacija i druge procedure i uputstva navedena u prilogu Poslovnika o kvalitetu PJ Sertifikacija.
- Prikaz procesa PJ Sertifikacija
- ISO 9000:2015
- ISO 45001:2018
- IAF MD 22:2019
- ISO/IEC 17000:2020
- ISO/IEC 17021-1:2015

4. OPIS POSTUPKA

Politika i postupci koje obezbeđuje PJ Sertifikacija su nediskriminatorski i obezbeđuju pristup svim podnosiocima zahteva za sertifikaciju OH&S sistema menadžmenta, bez obzira na njihovu strukturu, veličinu, delatnost i oblik vlasništva, bez ikakvih nedopuštenih finansijskih i drugih uslova, kao i bez uslovljenosti veličinom organizacije, članstvom u nekoj asocijaciji ili grupi. Izuzetak su druga sertifikaciona tela za sisteme menadžmenta ili druge organizacije čija bi povezanost sa PJ Sertifikacija mogla da prouzrokuje nedozvoljenu pretnju po nepristrasnost.

Kriterijumi koji se primenjuju u postupku proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta odgovaraju standardu MEST ISO 45001:2018, relevantnim normativnim dokumentima i drugim kriterijumima provere. Zahtevi PJ Sertifikacija su u skladu sa predmetom i područjem proveravanja i sertifikacije i ograničeni su samo na njega.

Zadatak proveravačkih timova je da ostvare ciljeve provere i verifikuju strukturu, politike, postupke, zapise i druge relevantne dokumentovane informacije u vezi sa sistemom menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, da utvrde njihovu usaglašenost sa kriterijumima za konkretan predmet i područje primene sertifikacije i da utvrde da su procesi i aktivnosti u proveravanoj organizaciji efektivno uspostavljeni, primenjeni i da se održavaju.

Opšti postupak proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta su opisani u proceduri JC.P-22-01 *Opšti postupak proveravanja i sertifikacije*.

Način pružanja usluga PJ Sertifikacija, kao i prava i obaveze PJ Sertifikacija i klijenata, opisani su u dokumentu JC.U-21-01 "*Opšta pravila PJ Sertifikacija za sertifikaciju sistema menadžmenta*".

4.1. Ugovaranje proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta

PJ Sertifikacija obaveštava zainteresovane strane o sertifikaciji OH&S sistema menadžmenta kroz različite vrste informativnog materijala, prezentacije, razgovore, prilikom učestvovanja na stručnim skupovima, kao i putem sajta www.jugoinspektcontrol.com. Po prijemu *Zahteva za ponudu* ili popunjenog *Upitnika za proveravanje i sertifikaciju* obavlja se preispitivanje ovih zapisa (koji sadrže osnovne podatke o organizaciji koja se proverava, uključujući i informacije o značajnim

opasnostima, OH&S rizicima, opasnim materijalima koji se koriste u realizaciji procesa, kao i relevantnu zakonsku regulativu) i sastavlja se ponuda za proveravanje i sertifikaciju. Ponuda sadrži cenu i druge relevantne elemente, a ukoliko prihvati ponudu, klijent popunjava obrazac *Zahtev za proveravanje i sertifikaciju sistema menadžmenta*, kojim se zvanično prijavljuje za sertifikaciju. Potom se pristupa i potpisivanju *Ugovora o proveravanju i sertifikaciji* sa klijentom. U ugovoru koji se sklapa sa klijentom navodi se i obaveštenje o tome da se jedan sertifikacioni ciklus sastoji od inicijalne provere i od prve i druge godišnje nadzorne provere, za koje se, prema zahtevu klijenta, navodi cena.

Dobijeni zahtev za proveravanje i sertifikaciju preispituje i evidentira Rukovodilac PJ Sertifikacija i potom, imenuje osobu odgovornu za vođenje predmeta organizacije koja se prijavila za proveravanje i sertifikaciju OH&S sistema menadžmenta.

Detaljniji opis postupka ugovaranja proveravanja i sertifikacije je dat u proceduri JC.P-21-01 *Postupak Ugovaranja proveravanja i sertifikacije*.

Ukoliko se potencijalni klijent odluči za transfer sertifikata za OH&S sistem menadžmenta ili za neki od vidova zajedničkih provera i/ili sertifikacija, ti postupci su opisani u uputstvu JC.U-22-08 „*Transfer sertifikata*“ odnosno proceduri JC.P-21-02 „*Saradnja sa partnerima*“.

4.2. Planiranje realizacije proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta

U dogovoru sa klijentom, planira se termin sprovođenja prve faze inicijalne provere i orijentacioni termin sprovođenja druge faze inicijalne provere. Određuje se potreban broj lokacija koje bi trebalo proveriti, u slučaju organizacija na više lokacija, prema uputstvu JC.U-22-01 „*Setifikacija organizacija na više lokacija zasnovana na uzorkovanju*“. Privremene lokacije koje ulaze u predmet i područje primene OH&S sistema menadžmenta moraju biti predmet provere, kako bi se dokazala usaglašenost sa zahtevima standarda i na ovim lokacijama. Metodologija određivanja broja privremenih lokacija koje se proveravaju opisana je, takođe, u uputstvu JC.U-22-01 „*Setifikacija organizacija na više lokacija zasnovana na uzorkovanju*“.

Ovi podaci se unose u PJ Sertifikacija kvartalni „*Plan provera sistema menadžmenta*“.

4.2.1. Određivanje broja proveravač-dana

U fazi planiranja se takođe, određuje se potreban broj proveravač-dana prema uputstvu JC.U-21-02 „*Određivanje broja proveravač-dana*“.

Metodologija koja se koristi kao osnova za proračun trajanja inicijalne provere (faza I + faza II) sistema menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu zasniva se na vezi između efektivnog broja zaposlenih i kategorije kompleksnosti OH&S rizika date u Tabeli 5 ovog uputstva, zatim vezi između poslovnog sektora i kategorije kompleksnosti OH&S rizika date u Tabeli 6 uputstva i dodatnih faktora koji prouzrokuju smanjenje i povećanje vremena trajanja provere, što je objašnjeno u uputstvu JC.U-21-02 „*Određivanje broja proveravač-dana*“.

Na produženje trajanja provere OH&S sistema menadžmenta mogu da utiču sledeći faktori:

- komplikovana logistika koja uključuje više od jedne zgrade ili lokacije na kojima se obavljaju aktivnosti (npr. skladište koje se ne nalazi na istoj lokaciji kao i proizvodni pogon);
- zaposleni govore više od jednog jezika (što zahteva prevodice ili onemogućava da proveravači samostalno sprovedu proveru);
- vrlo velika lokacija u odnosu na broj zaposlenih koji na njoj rade (npr. šuma);
- industrijski sektor u kome je visok stepen pokrivenosti zakonskom regulativom (npr. vazduhoplovstvo, ribarski brodovi, rudarstvo, prehrambena industrija, proizvodnja lekova i sl.);
- aktivnosti koje zahtevaju posetu privremenim lokacijama u cilju potvrde sprovođenja aktivnosti stalnih lokacija organizacije čiji se sistem menadžmenta sertifikuje;
- razmatranje zainteresovanih strana;
- stopa nesreća i profesionalnih bolesti veća od proseka za konkretni poslovni sektor;
- ako su članovi javnih službi prisutni na lokaciji organizacije (bolnice, aerodromi, luke, železničke stanice, javni prevoz);
- ako se organizacija suočava sa pravnim postupcima u vezi sa OH&S;
- privremeno veliko prisustvo ugovarača i njihovih zaposlenih na lokaciji organizacije koji prouzrokuju povećanje kompleksnosti ili OH&S rizika;
- kada su opasne materije prisutne u količinama koje postrojenje izlažu riziku od većih industrijskih nesreća, u skladu sa važećim nacionalnim propisima i/ili dokumentaciji o proceni rizika;
- organizacija ima lokacije u drugim zemljama u odnosu na zemlju u kojoj je registrovano sedište (zakonska regulativa i jezik koji nije poznat proveravačkom timu).

Na smanjenje trajanja provere OH&S sistema menadžmenta mogu da utiču sledeći faktori:

- zrelost sistema menadžmenta;
- prethodno poznavanje o sistema menadžmenta klijenta (sertifikovan za neki drugi sistem OH&SMS);
- spremnost klijenta za OH&S sertifikaciju (već sertifikovan ili priznat od strane druge šeme sertifikacije preko treće strane);
- vrlo mala lokacija u odnosu na broj zaposlenih koji rade na njoj (npr. samo kancelarijski kompleks);

4.3. Sprovođenje inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta

4.3.1. Sprovođenje prve faze inicijalne provere

Svrha prve faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta je da se prikupe objektivni dokazi o tome kako organizacija:

- identifikuje predmet i područje primene OH&S -a;
- planira postupak procene opasnosti;

- identifikuje rizike i prilike;
- sprovodi ocenu rizika i prilika;
- sprovodi mere za upravljanje rizicima;
- uspostavlja proces za identifikaciju i usklađivanje sa utvrđenim zakonskim zahtevima;

Ciljevi prve faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta su:

- procena usaglašenosti dokumentovanih informacija organizacije sa zahtevanim predmetom i područjem sertifikacije;
- procena usaglašenosti dokumentovanih informacija organizacije sa standardom ISO 45001:2018;
- preispitivanje statusa i stepena razumevanja klijenta u pogledu zahteva standarda;
- prikupljanje potrebnih informacija u vezi sa predmetom i područjem primene i ciljevima sistema menadžmenta (uključujući: lokacije klijenta, procese i opremu, nivo upravljanja, primenjive zakonske zahteve i propise);
- procenjivanje da li su značajni rizici i prilike, kao i mere za upravljanje njima u skladu sa predmetom i područjem primene;
- preispitivanje ranije raspoređenih resursa potrebnih za sprovođenje II faze inicijalne provere i usklađivanje detalja u vezi sa II fazom provere sa organizacijom;
- omogućavanje detaljnog planiranja II faze inicijalne provere sticanjem dovoljno informacija o sistemu menadžmenta organizacije i o aktivnostima koje se obavljaju;
- utvrđivanje da li su planirane i sprovedene interne provere;
- utvrđivanje da li je obavljeno preispitivanje od strane rukovodstva.
- utvrđivanje dodatnih informacija o uslovima specifičnim za proveravanu lokaciju;
- utvrđivanje nivoa pripremljenosti za II fazu inicijalne provere.

Na osnovu podataka iz *Plana provera sistema menadžmenta*, zahteva za nepristrasnošću, kompetentnosti i raspoloživosti proveravača, imenuje se vođa i, eventualno ekspert za zakonsku regulativu i ostali članovi u proveravačkom timu za prvu fazu inicijalne provere organizacije koja želi da se sertifikuje (koja obuhvata pregled dokumenata i, najčešće, obilazak lokacija proveravane organizacije).

Osoba odgovorna za vođenje predmeta dostavlja vođi i članovima proveravačkog tima verifikovan *Nalog za obavljanje prve faze inicijalne provere*. Po dobijanju saglasnosti od proveravane organizacije za sastav tima, ova osoba im dostavlja svu potrebnu dokumentaciju u vezi sa dotičnom proverom. Svi članovi tima su u obavezi da pre učestvovanja u proveru potpišu *Izjavu o nepristrasnosti*.

Pri pregledu dokumenata, članovi proveravačkog tima pregledaju dokumentovane informacije sertifikovane organizacije, Poslovnik OH&S sistema menadžmenta (ukoliko on postoji) i ključne procedure, radi procenjivanja usaglašenosti sa zahtevima relevantnog standarda i usklađenosti sa zakonom i drugim kriterijumima provere. Cilj je da se ukaže na nedostatke i greške u dokumentima. Na taj način, može još u ranoj fazi da se ustanovi nivo spremnosti za drugu fazu inicijalne provere, u meri u kojoj to omogućavaju dokumenta. Posebna pažnja se posvećuje proveri Politike bezbednosti i zdravlja na radu i drugih dokumenata OH&S sistema menadžmenta da bi se procenilo u kojoj meri je proveravana organizacija uzela u obzir relevantnu zakonsku regulativu.

Tokom provere na lokaciji organizacije, vrši se predprovera implementacije OH&S sistema menadžmenta u cilju otkrivanja nedostataka, nepravilnosti ili lošeg tumačenja relevantnih zahteva. Aktivnosti u toku ove faze podrazumevaju i pregled ostalog dela dokumentacije sistema menadžmenta, kao i obilazak i prostorno upoznavanje sedišta organizacije i određenog broja lokacija (ako ih ima više), što vođa tima omogućava da, u sledećoj fazi, pripremi što kvalitetniji plan za drugu fazu inicijalne provere. U ovoj fazi se vrši i provera metodologije identifikacije, obezbeđenja sveobuhvatnosti, pristupa i ažuriranja relevantne zakonske regulative, kao i način na koji su zahtevi zakonske regulative uključeni u OH&S sistem menadžmenta.

Tokom prve faze inicijalne provere, klijentu može da se da odgovarajuća kontrolna lista, koju on može da popuni i da dostavi PJ Sertifikacija pre druge faze inicijalne provere, a u cilju što bolje pripreme za proveru.

Po obavljenoj prvoj fazi inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta, vođa tima sačinjava *Izveštaj sa prve faze inicijalne provere* koji se piše u propisanoj formi i treba da sadrži, pored ostalog, sve primedbe koje bi mogle da se klasifikuju kao neusaglašenosti tokom druge faze inicijalne provere.

Postupak sprovođenja prve faze inicijalne provere je detaljnije opisan u proceduri P-24-01 „Prva faza inicijalne provere“.

4.3.2. Sprovođenje druge faze inicijalne provere

Svrha druge faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta je da se prikupe objektivni dokazi o tome kako organizacija:

- implementira sistem u celini;
- upravlja rizicima i prilikama;
- uključuje zakonske i druge zahteve;
- sprovodi obuku i utiče na svest zaposlenih;
- dosledno sprovodi sopstvene politike, ciljeve i programe;
- iskazuje privrženost kontinualnom unapređenju i i prilikama.
-

Ciljevi druge faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta su:

- utvrđivanje stepena usaglašenosti primenjenog sistema menadžmenta u organizaciji sa kriterijumima provere;

- utvrđivanje stepena usaglašenosti aktivnosti, procesa i proizvoda/usluga sa zahtevima i dokumentovanim informacijama sistema menadžmenta;
- pronalaženje dokaza o identifikaciji svih relevantnih zainteresovanih strana i njihovih potreba i očekivanja;
- procena opredeljenosti rukovodstva za sprovođenje utvrđene politike;
- procenjivanje efektivnosti praćenja, merenja, izveštavanja i preispitivanja OH&S performansi u odnosu na politiku, ciljeve i mere koje se odnose na rizike i prilike, a koje je definisala organizacija;
- procena sposobnosti organizacije da u okviru definisanog predmeta i područja primene sistema odredi rizike, prilike i njihove efekte korišćenjem uspostavljenih kriterijuma;
- procena sposobnosti organizacije da utvrđuje, ima pristup i primenjuje zakonske i druge zahteve;
- procena postupka identifikacije opasnosti i njihovog uticaja na bezbednost i zdravlje na radu;
- sprovođenje postupka ocene rizika i prilika i određivanja mere za upravljanje njima;
- evaluacija sprovođenja planiranih mera za ostvarivanje OH&S ciljeva;
- vrednovanje efektivnosti sistema menadžmenta u kontinualnom ispunjenju utvrđenih ciljeva;
- pronalaženje dokaza o planiranju i upravljanju realizacijom operativnih aktivnosti u identifikovanim procesima organizacije (uspostavljanje operativnih kriterijuma i upravljanje u skladu sa njima, upravljanje planiranim izmenama i posledicama nepredviđenih izmena, upravljanje procesima iz autsorsa);
- evaluacija sprovedenih obuka, svesti i kompetentnosti;
- procena efektivnosti uspostavljenih procesa za interna i eksterna komuniciranja;
- pronalaženje dokaza o reakciji i preduzimanju korektivnih mera za identifikovane neusaglašenosti;
- procena efektivnosti sprovedenih internih provera i preispitivanja od strane rukovodstva;
- procena sposobnosti organizacije da kroz utvrđene prilike za stalna poboljšanja sistema i primenu neophodnih mera unapredi OH&S performanse;
- utvrđivanje da li postoji veza između zahteva standarda, politike, ciljeva, zakonskih i drugih zahteva, odgovornosti, kompetentnosti zaposlenih, aktivnosti, procedura, performansi i nalaza i zaključaka sa internih provera;
- utvrđivanje mogućnosti za poboljšanje uspostavljenog OH&S sistema menadžmenta.

Po dobijanju obaveštenja od organizacije da su sve primedbe sa prve faze inicijalne provere otklonjenje i usklađivanju termina druge faze inicijalne provere, imenuje se tim za sprovođenje druge faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta, u skladu sa opštim pravilima za imenovanje proveravačkih timova. Proveravački tim u svom sastavu može imati eksperta za zakonsku regulativu iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu,

**Postupak proveravanja i sertifikacije
OH&S sistema menadžmenta**

Dokument	JC. U-22-06
Izdanje	02
Strana	10 od 16

ukoliko se prilikom planiranja provere, proceni da je, zbog kompleksnosti i specifičnosti procesa organizacije, neophodno povećati kompetentnost tima.

Osoba odgovorna za vođenje predmeta dostavlja vođi i članovima proveravačkog tima verifikovan *Nalog proveravačkom timu* za obavljanje druge faze inicijalne provere. Po dobijanju saglasnosti od proveravane organizacije za sastav tima, ova osoba im dostavlja svu potrebnu dokumentaciju u vezi sa dotičnom proverom. Članovi tima, koji nisu bili u sastavu tima tokom I faze provere, su u obavezi da pre učestvovanja u proveru potpišu *Izjavu o nepristrasnosti*.

Pre sprovođenja druge faze inicijalne provere OH&S sistema menadžmenta, vođa proveravačkog tima sačinjava *Plan druge faze inicijalne provere*, uz dogovor sa klijentom i uz njegovu saglasnost.

Druga faza inicijalne provere, koja se sprovodi na lokaciji organizacije, započinje uvodnim sastankom po propisanom dnevnom redu, uz obavezno naglašavanje da je prisustvo Lica za bezbednost i zdravlje na radu i predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu (ukoliko je imenovano od strane rukovodstva), neophodno na završnom sastanku. Provera se dalje odvija prema *Planu provere*. Proveravački tim treba da utvrdi da li je uspostavljeni sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu usaglašen sa zahtevima standarda ISO 45001:2008 i drugim kriterijumima provere. To se obavlja kroz razgovor sa zaposlenima, detaljan pregled dokumentacije, posmatranje sprovođenja aktivnosti i drugim metodama prikupljanja objektivnih dokaza.

Ukoliko sertifikovana organizacija ima aktivnosti koje se odvijaju na udaljenim lokacijama, proveravači mogu da koriste alternativne tehnike za proveravanje, koje mogu da se obave putem online intervju, preko različitih telekomunikacionih aplikacija, npr. Skype.

Ukoliko sertifikovana organizacija ima outsource procese, proveravači PJ Sertifikacija moraju da prikupe dokaze i o njihovom efikasnom upravljanju, i da pruže dokaze o tome da li takvi procesi utiču na efektivnost OH&S sistema menadžmenta.

Na kraju provere, održava se završni sastanak sa predstavnicima proveravane organizacije, po propisanom dnevnom redu, na kome proveravači saopštavaju rezultate provere i dostavljaju Izveštaje o neusaglašenosti, ukoliko su utvrđene. Oni, takođe, iznose svoja zapažanja u vezi sa uspostavljenim sistemom menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, uočene nedostatke, jake strane, kao i mogućnosti za poboljšanje. Na završnom sastanku se popunjava obrazac F-22-16 *Zapisnik o prisustvu na završnom sastanku*, na kome se potpisuju svi prisutni predstavnici sertifikovane organizacije, kao i članovi tima PJ Sertifikacije. Ukoliko Lice za bezbednost i zdravlje na radu i predstavnik zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu nisu u mogućnosti da prisustvuju završnom sastanku, to se beleži na samom zapisniku u polju predviđenom za to.

Nakon provere, članovi proveravačkog tima dostavljaju svoj izveštaj sa provere vođi tima koji sastavlja finalni *Izveštaj sa druge faze inicijalne provere*. Ovaj izveštaj se dostavlja Sertifikacionoj komisiji za OH&S sistem menadžmenta, koja na osnovu ovog izveštaja (i celokupne dokumentacije u vezi sa predmetnom proverom) donosi odluku o sertifikaciji.

Osoba odgovorna za vođenje predmeta prati rokove za dostavljanje planova korekcija i korektivnih mera i za otklanjanje eventualno utvrđenih neusaglašenosti u propisanom roku, a dokaze o sprovođenju dostavlja članovima tima radi zatvaranja neusaglašenosti.

	Postupak proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta	Dokument	JC. U-22-06
		Izdanje	02
		Strana	11 od 16

Postupak sprovođenja druge faze inicijalne provere je detaljno opisan u proceduri JC.P-24-02 “*Druga faza inicijalne provere*”.

4.4. Odlučivanje o sertifikaciji OH&S sistema menadžmenta

Celokupna dokumentacija koja se odnosi na dotičnu inicijalnu proveru (uključujući i Plan korekcija i korektivnih mera po utvrđenim neusaglašenostima na drugoj fazi provere, koji dostavlja proveravana organizacija, a verifikuje vođa proveravačkog tima) se prosleđuje sertifikacionoj komisiji za OH&S sistem menadžmenta, koja na osnovu predloga proveravačkog tima i uvida u kompletnu dokumentaciju u vezi sa proveravanom organizacijom, donosi konačnu odluku o dodeljivanju/nedodeljivanju sertifikata za OH&S sistem menadžmenta.

Sertifikat, važi tri godine od datuma donošenja odluke o sertifikaciji. Na zahtev klijenta, sertifikat može da uruči direktor PJ Sertifikacija.

Resertifikaciona provera se može obaviti i nakon što sertifikat istekne, odnosno klijent može vratiti svoju sertifikaciju u periodu od 6 meseci od datuma isticanja sertifikata, pod uslovom da su kompletirane nezavršene aktivnosti resertifikacije. Tada će datum stupanja na snagu sertifikata biti datum donošenja odluke o sertifikaciji, a datum isteka mora da bude zasnovan na prethodnom sertifikacionom ciklusu.

Detaljan opis ovog postupka je dat u procedure JC.P-29-01 “*Odlučivanje o sertifikaciji*”.

4.5. Sprovođenje redovnih nadzornih provera OH&S sistema menadžmenta

Tokom perioda važenja PJ Sertifikacija sertifikata obavljaju se dve redovne godišnje nadzorne provere OH&S sistema menadžmenta. Prva redovna nadzorna provera posle inicijalne provere mora da se sprovede najkasnije do godinu dana od datuma donošenja odluke o sertifikaciji (izuzev u slučaju više sile).

Nadzornim proverama treba da se verifikuje da je sertifikovani sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu i dalje usaglašen sa kriterijumima provere i da se on dalje razvija i unapređuje. Svrha ovih provera je da se prikupe dokazi o tome kako organizacija:

Nadzornim proverama treba da se verifikuje da je sertifikovani sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu i dalje usaglašen sa kriterijumima provere i da se on razvija i unapređuje. Svrha ovih provera je da se prikupe dokazi o tome kako organizacija:

- ispunjava zahteve definisane u politici;
- ispunjava zakonske i druge zahteve;
- preispituje OH&S sistem menadžmenta (a posebno analizu rizika);
- sprovodi obuku osoblja;
- pokazuje posvećenost kontinualnom unapređenju.

	Postupak proveravanja i sertifikacije OH&S sistema menadžmenta	Dokument	JC. U-22-06
		Izdanje	02
		Strana	12 od 16

Ciljevi nadzornih provera OH&S sistema menadžmenta su:

- potvrđivanje sprovođenja aktivnosti pokrivenih predmetom i područjem primene sertifikovanog sistema menadžmenta
- utvrđivanje da li se ostvaruje kontinualna usklađenost uspostavljenog sistema menadžmenta sa kriterijumima provere i sa zakonskim i drugim zahtevima;
- utvrđivanje da li su sprovedene interne provere, preispitivanje od strane rukovodstva i da li se preduzimaju efektivne korekcije i korektivne mere;
- procena efektivnosti uspostavljenog sistema menadžmenta u pogledu ostvarivanja ciljeva i predviđenih rezultata sistema menadžmenta;
- utvrđivanje da li se identifikuju nove zainteresovane strane, opasnosti, rizici i prilike i novi ili izmenjeni zahtevi zakonske regulative, da li se procenjuje njihov uticaj na OH&S sistem menadžmenta i da li se sprovodi
- redovno ažuriranje OH&S sistem menadžmenta u skladu sa tim (uključujući i ciljeve);
- procenjivanje da li se ostvaruje efektivna interna i eksterna komunikacija;
- procena efikasnosti i efektivnosti uspostavljenog sistema menadžmenta u odnosu na postavljenu politiku, ciljeve i mere za ostvarivanje OH&S ciljeva;
- pronalaženje dokaza o kontinualnom upravljanju realizacijom operativnih aktivnosti u identifikovanim procesima organizacije;
- utvrđivanje sprovođenja preporuka i preduzetih mera za otklanjanje neusaglašenosti utvrđenih tokom prethodnih provera;
- utvrđivanje da li se razmatraju i rešavaju žalbe i prigovori dobijeni od eksternih zainteresovanih strana;
- preispitivanje organizacionih, kadrovskih i drugih promena i njihov uticaj na funkcionisanje sistema menadžmenta;
- potvrda sprovođenja planiranih aktivnosti usmerenih na stalno poboljšanje;
- utvrđivanje da li je korišćenje znaka sertifikacije, kao i sva ostala pozivanja na sertifikaciju, u skladu sa poslednjim izdanjem dokumenta *Opšta pravila PJ Sertifikacija za sertifikaciju sistema menadžmenta*;

Postupak sprovođenja redovnih nadzornih provera detaljno je opisan u proceduri JC.P-25-01 *Nadzorne provere*.

4.6. Posebne provere OH&S sistema menadžmenta

Posebne provere se sprovode usled iskazane želje klijenta da se proširi ili redukuje predmet i područje sertifikacije OH&S sistema menadžmenta. Takođe, u posebne provere spadaju i vandredne nadzorne provere koje se zakazuju u zavisnosti od stepena zrelosti OH&S sistema menadžmenta i rezultata prethodne provere, kao deo aktivnosti nad organizacijom kojoj je sertifikat suspendovan, ili kao posledica žalbe/prigovora različitih zainteresovanih strana.

Detaljniji opis postupka sprovođenja posebnih provera je dat u proceduri JC.P-27-01 „*Posebne provere*“.

4.7. Resertifikaciona provera OH&S sistema menadžmenta

Pre datuma isteka važnosti sertifikata obavlja se resertifikaciona provera celokupnog OH&S sistema menadžmenta, u cilju obnavljanja sertifikata. Svrha i ciljevi resertifikacione provere su isti kao i kod nadzornih provera. Organizacija koja se resertifikuje je u obavezi da pre isteka važnosti sertifikata dostavi plan korekcija i korektivnih mera po eventualno utvrđenim neusaglašenostima tokom resertifikacione provere.

I ukoliko organizaciji istekne sertifikat, ona može da se prijavi i obavi resertifikacionu proveru u narednih 6 meseci (od datuma isteka sertifikata).

Postupak sprovođenja resertifikacionih provera detaljno je opisan u proceduri P-26-01 „Resertifikaciona provera“.

4.8. Evaluacija usklađenosti organizacije sa zakonskim zahtevima

Odgovornost za ispunjavanje zakonskih zahteva je na organizaciji koja se prijavila za sertifikaciju i na njoj je da pruži dokaze o ovoj usklađenosti. Odgovornost za verifikaciju usklađenosti sa zakonima je na državnim organima. PJ Sertifikacija ne obavlja provere usklađenosti sa zakonom već ocenjuje sposobnost sistema da identifikuje i ispuni relevantne zakonske zahteve.

Ukoliko se tokom provere konstatuje da postoji očigledna neusklađenost sa zakonskim zahtevima, proveravački tim je dužan da odmah to saopšti proveravanoj organizaciji i da objasni da to za posledicu ima definisanje neusaglašenosti. Neusklađenost sa zakonskom regulativom koja se ponavlja iz godine u godinu, može ukazivati na nedovoljno preuzimanje odgovornosti rukovodstva za OH&S sistem i njene nedovoljne posvećenosti sistemu, pa proveravački tim mora pažljivo da preispita usaglašenost organizacije sa standardom i ostalim kriterijumima, kako bi se dala odgovarajuća preporuka za dodeljivanje, suspenziju, povlačenje ili produžetak važenja sertifikata.

Organizaciji koja se proverava i sertifikuje mora da bude jasno saopšteno da usaglašenost sa relevantnim standardom nikako ne znači da je to oslobađa od zakonskih obaveza, niti da demonstrira njenu usklađenost sa zakonom.

Pre nego što PJ Sertifikacija dodeli sertifikaciju, organizacija mora da pokaže da je usklađena sa zakonskim zahtevima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i da je izvršila samoocenjivanje te usklađenosti. Ukoliko sertifikovana organizacija nije u potpunosti usklađena sa zakonskom regulativom, mora da ima važeći plan implementacije za ispunjenje zakonskih zahteva sa propisanim rokom za realizaciju. U tom slučaju odluka o dodeljivanju sertifikata može da bude pozitivna uz postojanje dokaza o planiranim resursima za realizaciju plana implementacije.

Bilo da sertifikovani klijent PJ Sertifikacije prijavi da je načinio incident/prekršio zakon ili da PJ Sertifikacija sazna za to preko medija ili na neki drugi način, PJ Sertifikacija može da organizuje posebnu proveru, u cilju istrage i provere sistema menadžmenta. Nakon posebne provere, proveravački tim sastavlja detaljan izveštaj sa rezultatima te istrage

(provere) i PJ Sertifikacija na osnovu izveštaja, donosi adekvatnu odluku o statusu sertifikovane organizacije koja je načinila prekršaj.

Tokom bilo koje vrste provere (inicijalna, nadzor, posebna provera ili resertifikacija), proveravački tim ne sme da tvrdi usaglašenost sa zahtevima standarda ISO 45001:2018, ukoliko se ne potvrdi usklađenost sa zakonskim zahtevima

5. ZAPISI

U ovom uputstvu nisu definisani obrasci i zapisi.

6. PRILOZI

6.1. Prilog 1 – Kriterijumi za određivanje kategorije kompleksnosti OH&S rizika

Kompleksnost je, sa stanovišta rizika, podeljena u tri glavne kategorije – niska, srednja i visoka.

Niska kompleksnost rizika – rizik sa neznatnim posedicama, tamo gde neuspeh u upravljanju rizikom može dovesti do manje povrede ili bolesti

- Procesi sa niskim nivoom rizika gde nije potrebno primeniti specijalne zaštitne mere.
- Mala količina opasnih materijala.

Srednja kompleksnost rizika - rizik sa značajnim posedicama, tamo gde neuspeh u upravljanju rizikom može dovesti do povrede ili bolesti

- Ograničen broj procesa u kojima se zahtevaju specijalna zaštitna sredstva.
- Ograničen broj procesa gde je potrebna specijalna obuka po pitanju rukovanja odeređenim proizvodima.
- Procesi u kojima postoji opasnost od pojave požara.

Visoka kompleksnost - rizik sa značajnim i ozbiljnim posedicama, tamo gde neuspeh u upravljanju rizikom može ugroziti život ili rezultirati ozbiljnim povredama

- Postrojenja sa kompleksnom tehnologijom.
- Procesi sa visokim rizikom i koji zahtevaju specijalne mere zaštite.
- Procesi u kojima se koriste teške mašine (kranovi, buldožeri i sl.).
- Procesi u kojima mogu da rade isključivo osobe sa završenom specijalnom obukom.
- Velika količina opasnih materijala (specijalni zahtevi za skladištenje).
- Značajni rizici povezani sa proizvodom.
- Procesi sa značajnim rizikom od pojave požara.

Ograničena kompleksnost

- Procesi sa vrlo niskim nivoom rizika u kojima nisu potrebna specifične mere zaštite.
- Organizacije kancelarijskog tipa.

Specijalni slučajevi

- Poslovi koji uključuju opasnost od velike radioaktivnosti (npr. nuklearne elektrane).
- Skladištenje velikih količina opasnog materijala.

Prilog 2 - Veza između poslovnog sektora i kategorije kompleksnosti OH&S rizika

Kategorija kompleksnosti OH&S rizika	Odrednice	Primer oblasti
Visok rizik	Tamo gde neuspeh u upravljanju rizikom može ugroziti život ili rezultirati ozbiljnim povredama	• Ribolov (u velikoj dubini, iskopavanje sedimenata iz vode, ronjenje) • Rudarstvo i vađenje kamena • Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda • Ekstrakcija nafte i gasa • Farbanje teksila i odeće • Proizvodnja tekstila i odeće • Proizvodnja papira uključujući preradu i reciklažu papira • Prečišćavanje nafte • Prečišćavanje hemikalije (uključujući pesticide, proizvodnju baterija akumulatora) i farmaceutske proizvode • Proizvodnja staklo-plastike (fiberglass) • Proizvodnja, skladištenje i distribucija gasa • Proizvodnja i distribucija električne energije • Nuklearna energija • Skladištenje velikih količina opasnog materijala • Prerada nemetala i proizvoda koji pokrivaju keramiku, beton, cement, kreč i malter • Primarne proizvodnje metala • Toplo i hladno oblikovanje i izrada metala • Proizvodnja i montaža metalnih konstrukcija, brodogradilišta (u zavisnosti od aktivnosti mogu biti i srednjeg rizika) • Vazduhoplovna industrija • Automobilska industrija • Proizvodnja oružja i eksploziva • Reciliranje opasnog otpada • Opasna i bezopasna prerada otpada (npr. spaljivanje i td.) • Prerada otpadnih voda i kanalizacija • Izgradnja industrijskih i građevinskih objekata i rušenje (uključujući završetak zgrada sa električnim, hidrauličnim i ventilacionim sistemima) • Klanice • Transport i distribucija opasnih materija (kopnom, vazduhom i vodom) • Aktivnosti odbrane kroz krizni menadžment

Srednji rizik		• Zdravstvo, bolnice, veterina, socijalni rad
	Tamo gde neuspeh u upravljanju rizikom može dovesti od povrede ili bolesti	• Vodokultura• Uzgoj i žetva biljaka, uzgoj životinja svih vrsta vodenih sredina• Ribolov (ostalo)• Poljoprivreda i šumarstvo (u zavisnosti od aktivnosti može biti i visok rizik)• Prerada hrane, pića i duvana• Tekstil i odeća (osim za sunčanje)• Proizvodnja drveta i proizvoda od drveta uključujući ploče i impregnaciju drveta• Proizvodnja papira i proizvoda od papira isključujući pulpiranja